

ALUTAGUSE VALLAVOLIKOGU REVISJONIKOMISJON

AKT nr 14

Illuka

09.09.2021

Revisjonikomisjoni akt riigihangete kontrolli kohta 2020.aastal

Vastavalt revisjonikomisjoni 2021. a tööplaanile (kinnitatud 22.12.2020. a otsusega nr 229) viis komisjon läbi revisjoni, mille raames vaadati läbi uus hankekord, 2020. a hankeplaan, ning kontrolliti Mäetaguse 4X50 kW päikeseelektrijaama ja Illuka 4X50 kW päikeseelektrijaama ehituse hankeid.

Revisjonikomisjon kaasas vastavalt Alutaguse Vallavolikogu 28.05.2021 otsusele nr 330 revisjoni läbiviimiseks konsultandi, kes osales revisjoni toimingutes koos revisjoni komisjoni liikme(te)ga.

Revisjonikomisjon palus kontrolli läbiviimiseks ligipääsu Riigihangete registrisse (edaspidi RHR) ja päikeseelektrijaamade ehituse kontrolliks tellija ja töövõtja vahelisi teostatud tööde akte.

I Revisjonikomisjoni tähelepanekud valla hankekorra kohta

Uues redaktsioonis on Alutaguse valla hankekord kinnitatud Vallavalitsuse poolt 21.02.2020 määrusega nr 1, Alutaguse Vallavolikogu 25.01.2018. a määruse nr 26 „Riigihangete seaduses kohaliku omavalitsuse pädevusse antud küsimuse lahendamise delegeerimine“ alusel. Alutaguse valla hankekomisjon on kinnitanud Vallavalitsuse 15.03.2018. a korraldusega nr 258.

Hankekord on võrreldes eelneva redaktsiooniga muudetud lihtsamaks. Hankekord kajastab riigihangete seaduses sätestatud miinimumnõudeid.

Komisjon pöörab Vallavalitsuse tähelepanu Hankekorra §-le 6 lg 1 ja § 16, kus esineb ebaloomilisust ning mitmeti tõlgendamise võimalust.

- „§ 6 Hankekomisjon

(1) Vallavalitsus võib moodustada vähemalt kolmeliikmelise hankekomisjoni, mille koosseis on esitatud hankeplaanis.“ § 6 lg 1 sõnastus viitab, et Vallavalitsus võib moodustada hankekomisjoni, aga ei pea. Samas hankeplaani reguleeriv sätte § 2 lg 3 näeb ette, et hankeplaanis fikseeritakse ka hankekomisjoni koosseis ilma kaalutusotsuseta. Komisjon näeb hetkel nimetatud kahe sätte vahelist ebakõla ning leiab, et hankekomisjoni mitte ei või moodustada, vaid see peab olema moodustatud.

- “§ 16. Meetmed huvide konflikti ennetamiseks

(1) Hanke korraldamisel vastava valdkonnaga tööalaselt seotud teenistuja, hallatava asutuse juht, hanke eest vastutav isik, hankelepingu täitmise eest vastutav isik ja hankekomisjoni liige on kohustatud enne hanke korraldamise alustamist teavitama vallasekretäri, et tal võib esineda huvide konflikt.“ Enne hanke korraldamise alustamist on

väga vähe tõenäoline, et on teada, kes seotud isikutest tuleb pakkuma (kui just ei ole siseinfo lekkinud või soovib ise olla pakkuja).

„(2) *Vallavalitsus ei nimeta hankekomisjoni ega määra konkreetse hanke eest vastutajaks või lepingu täitmise eest vastutajaks isikut, kes võib olla seotud hilisemate potentsiaalsete töövõtjate või alltöövõtjatega.*” Kui hanke komisjon, vastutav isik ja lepingu täitmise eest vastutav isik määratakse hanke plaanis aasta alguses (Hankekorra § 2 lg 3 p 5, 6 ja 7), siis ei ole veel teada, kes on pakkujad ja seetõttu ei ole võimalik (on ebatõenäoline) etteulatult teada kellel võivad tekkida huvide konfliktid. Antud olukord võib aset leida juhul, kui pakkujad on ette teada – ainuke pakkuja turul vms teadmine.

Komisjon soovib muuta lg 2 sõnastust ja lisada tingimus, et taandamise nõue kehtiks terve hankementluse ajal (sh pakkumiste esitamisel). Mõistlik oleks hankekorras ära märkida, millised on huvide konflikti edasised välistavad toimingud (muudetakse koosseisu, teenistujaid vms), kuna sellega muudetakse hankeplaanis fikseeritud hankemenetluses osalevaid isikuid.

II Revisjonikomisjoni tähelepanekud valla hankeplaani kohta

2020.a hankeplaani on kinnitatud Alutaguse Vallavalitsuse 23.03.3030. a korraldusega nr 157 (hankeplaanis 5 hanget). 18.11.2020.a korraldusega nr 601 on 2020.a hankeplaani täiendatud (hankeplaanis kokku 15 hanget). Novembris täiendatud 2020 hankeplaani on lisatud hanked, mis olid juba menetluses (RHR-s), st hankeplaani muudatus vormistati tagantjärele. Hankeplaani puuduvad 4 hanget, mida RHR kajastab, kuid tegemist on alla lihthanke piirmäära jäävate hangetega, mida hankeplaani ei märgita.

Revisjonikomisjon täheldas, et esialgses ja täiendatud hankeplaanis on suur hangete arvuline erinevus. Arusaadavalt esineb aegajalt olukordi, mis nõuavad esialgsete plaanide korrigeerimist, kuid hetkel on hangete vahe kahes hankeplaanis mitmekordne. Komisjon on seisukohal, et hankeplaani tuleb ajakohastada mõistliku ajaperioodi tagant, et ei tekiks olukorda kus hange on enne hankeplaani täiendamist juba läbi viidud.

Üheliigiliste riigihangete jagamine

RHS § 28 lg 2 alusel ei või jaotada riigihanget osadeks eesmärgiga eirata riigihangete seaduses riigihanke teostamiseks kehtestatud korda või nõudeid, eriti kui hankelepingu esemeks on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad, teenused või ehitustööd. Hankija võib jaotada riigihanke osadeks, kui see on objektiivsetel põhjustel õigustatud.

2020.aastal on läbiviidud alljärgnevad üheliigilised hanked:

- Iisaku mõisa pargi hooldamine ja Mäetaguse mõisa pargi hooldamine. Mõlemad hanked viidi läbi samal ajal, so alustati 23.10.2020. Mõlema pargi hooldamiseks oli tehtud Artes Terrae OÜ poolt 2019 aastal rekonstrueerimisprojekt.
- Tärivere kergliiklustee ehitamine ja Kauksi-Kuru kergliiklustee ja parklate ehitamine. Mõlemad alustati oktoobris.

- Tudulinna kahe lammutatava hoone ja mõlemale haljastuse kohta on tehtud neli eraldi hanget. Objektid asusid vahetus läheduses.

Revisjonikomisjon on seisukohal, et üheliigilised ning samas perioodil väljakuulutatud hanked võiks läbi viia ühe hankemenetluse raames. Hanget on ühe menetluse raames võimalik jaotada, kuna siis saavad hankes osaleda ka väikesed ja keskmised ettevõtted ning see võib alandada nii hinda kui kiirendada projekti teostamist.

III Revisjonikomisjoni tähelepanekud Mäetaguse ja Illuka 4X50 kW päikeseelektrijaama ehituse kohta

Mäetaguse päikeseelektrijaama ehitusel on järgitud kõiki tähtaegasid. Leping on täidetud ning tööd vastu võetud.

Illuka päikeseelektrijaama tööde lõppakt on allkirjastatud 25.06.2021, kuid RHR kajastab tööde teostamise ajana 31.12.2020. Komisjonile jäi arusaamatuks, miks on lõppakt allkirjastatud pool aastat peale RHR märgitud tööde täitmise ja teostamisena tähtaega. Kuna lepingu täitmine pikenes 6 kuu võrra, siis võib lugeda seda ebavõrdse kohtlemisena teiste firmade osas, kes võinuks hankes osaleda, teades, et tööde teostamise aeg ei ole mitte 4 vaid 10 kuud.

Kokkuvõte

Riigihangete kontrolli tulemusel selgus, et Vallavalitsuse poolt kehtestatud uus hankekord on eelnevast lihtsam ja vähem reguleeritud. Samas kajastab see kõiki riigihangete seaduses toodud miinimumnõudeid. Komisjon tõi kontrollaktis välja hankekorrast kaks paragrahvi, kus esineb ebaloogilisust ning mitmetimõistmist. Komisjon tõi aktis välja soovitusel sätete korrigeerimiseks. Hankeplaani osas tõi komisjon välja asjaolu, et esmasel ja täiendatud hankeplaanis oli planeeritavate hangete vahe mitmekordne ning täiendatud hankeplaani on kinnitatud hanked, mis olid RHR juba menetluses. Komisjon soovitab hankeplaani tuleb ajakohastata mõistlikuma aja jooksul. Kontrollaktis on välja toodud ka asjaolu, et Vallavalitsus on samal ajaperioodil välja kuulutanud mitmeid üheliigilisi hankesid, ning tegi ettepaneku kaaluda edaspidi nende läbiviimist ühes hankemenetluses, mille raames on võimalik hanget jaotada. Mäetaguse ja Illuka päikeseelektrijaamade ehituse hangete läbiviimise osas leidis komisjon, et need on teostatud tähtaegselt ja seadusenõudeid järgides. Ainus märkus, mille komisjon tegi, oli asjaolu, et Illuka päikeseelektrijaama tööde teostamise akti kuupäev ning RHR tööde teostamise ajad ei ühti. Antud asjaolu tekitab küsimuse, kas hange on läbi viidud läbipaistvalt ja võrdse kohtlemise printsiipi järgides.

Täiendavalt toob revisjonikomisjon välja asjaolu, et Alutaguse valla avalikus dokumendiregistrisse on lisatud korrektselt kõik hankesid puudutavad korraldused ja lepingud, mis tõstab Vallavalitsuse usaldusväärsust ning tagab Vallavalitsuse töö avatuse ja läbipaistvuse.

Revisjonikomisjoni esimees Kalle Kuusik

Revisjonikomisjoni liige Andres Pärnpuu

Madis Arm